

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.091/2020/8. szám

A felperes:

felperes (cím2.)

A felperes képviselője:

Ügyvéd (cím5.)

Az alperes:

Alperes (cím1.)

Az alperes képviselője:

Ügyvéd (cím6.)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes 53. sorszám alatt

A per tárgya:

szerződés érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Pécsi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

18.P.20.797/2018/44. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (húszezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes 2005. július 18. napján a Helység-i megnevezésű Kft. közvetítésével személygépkocsi vételárának finanszírozása iránti kölcsönkérelemmel fordult az alpereshez. 2005. július 20. napján az alperes a felperes részére egy névre szóló, „Tavaszi Akció” megnevezésű ajánlatot adott át, amely magában foglalta azt a figyelmeztetést, hogy a törlesztőrészek nagysága a három hónapos CHF LIBOR és OTP hivatalos svájci frank deviza eladási árfolyam függvényében a futamidő alatt jelentősen megváltozhat, így – a szükséges devizafedezet hiányában – az árfolyamváltozás kockázatot jelent az adós számára.
- [2] A 2005. július 25. napján megkötött szerződéssel az alperes 1.470.000 forint összegű, svájci frank alapú, változó kamatozású kölcsönt nyújtott a felperesnek 100 hónap futamidőre, havi

18.204 forint összegű törlesztőrészlet mellett. A teljes hiteldíj mutató 5,412%, míg az induló éves ügyleti kamat 5,28% volt. Az egyedi kölcsönszerződés tartalmazta, hogy a kölcsönszerződés kizárólag az MBHD-0502 számú általános szerződési feltételekkel, illetve annak esetleges módosításával együtt érvényes, amelyet a felperes átvett és megértett. A kölcsönszerződés egyedi része azt is rögzítette, hogy az általános szerződési feltételekben szabályozott törlesztőrészlet-változás a CHF LIBOR és a CHF árfolyam szerződésben meghatározott időpontban és mértékében történő változásának a függvénye. A kölcsönszerződés szerint a gépjármű törzskönyvének jogosultja az alperes.

- [3] Az általános szerződési feltételek 4. pontja szerint az adós tudomásul vette, hogy a bank javára a fenti okiratokba bejegyzésre került korlátozásokat a kölcsönszerződésből eredő tartozása maradéktalan kiegyenlítéséig nem jogosult törölni, és ezen időpontig kizárólag a bank jogosult a törzskönyv hatóságtól történő átvételére és őrzésére, valamint az afeletti rendelkezésre.
- [4] Az általános szerződési feltételek 6. és 7. pontja rendelkezett a kamatról, a hiteldíjmutatóról és a törlesztőrészletekről, többek között arról, hogy a törlesztőrészletek forint vagy deviza alapon változnak, törlesztőrészlet-különbözetten deviza alapú kölcsön esetén a jelen szerződés szerint számított kamatkülönbözetet és az árfolyamkonverziót is tartalmazó árfolyamkülönbözetet kell érteni. A törlesztőrészlet-változás elszámolása naptári negyedévenként történik törlesztőrészletkülönbözet-elszámoló levél és csekk megküldésével. A törlesztőrészlet-változás összege a mérési időpontban esedékes havi törlesztőrészletre eső kamat- és árfolyamkülönbözet; erre, valamint a mérési időpontban fennálló még nem esedékes teljes hátralévő tőketartozásra eső árfolyamkülönbözet összegének számítására képletet közölt az alperes.
- [5] A kölcsönszerződés aláírásával egyidejűleg felek vételi jogot létesítettek a perbeli személygépjárműre. A vételi jog alapításáról szóló megállapodás 9. pontja szerint a vételi jog a 2. pontban meghatározott gépjármű forgalmi engedélyének a kötelezett, mint tulajdonos nevére történő kiállításától számított öt évig illeti meg a bankot.
- [6] A felek 2011. február 2. napján kelt szerződésmódosítással abban állapodtak meg, hogy a felperesnek a törlesztőrészlet különbséget nem negyedévente, hanem a futamidő végén többlet törlesztőrészletekben kell megfizetnie.
- [7] A felperes 2011. október 21. napjától a fizetési kötelezettségét nem teljesítette. Az alperes 2012. január 10. napján a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta.
- [8] A perbeli kölcsönszerződéssel összefüggésben a felülvizsgált elszámolás megtörtént.
- [9] A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem jött létre, mert a felek a kölcsönszerződés lényeges tartalmi elemében, a tartozás összegében nem állapodtak meg. Jogkövetkezményként az eredeti állapot helyreállítása körében az alperest 322.467 forint túlfizetés visszafizetésére kérte kötelezni. Másodlagosan a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (továbbiakban: 1996. évi CXII. törvény) 203.§ (6)-(7) bekezdése, a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi IV. törvény) 205.§-a, 205/A-B.§-a, 209.§ (3) bekezdése, 217.§ (1) és 237.§ (1) bekezdése alapján, mert az árfolyamkockázatot a felperesre hárító szerződéses rendelkezések tisztességtelenek. Kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását azzal, hogy az elszámolás eredményeként az alperes felé fennálló tartozása 49.870 forint. Kérte továbbá a kölcsön felhasználásával vásárolt személygépkocsi törzskönyvének kiadására kötelezni az alperest, mivel az opciós jog megszűnésére figyelemmel annak birtokban tartására nincs jogcíme.
- [10] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

- [11] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a felperest marasztalta az eljárás költségeiben. Alaptalannak találta a felperesnek azt a hivatkozását, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre, mert a kölcsönszerződés lényeges tartalmi elemeként a tartozás deviza összegében nem állapodtak meg. A Kúria 1/2016. Polgári jogegységi határozat 1. pontja ugyanis kimondja, hogy a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel az 1996. évi CXII. törvény 213.§ (1) bekezdés a) pontja által előírt követelménynek, ha az írásba foglalt szerződés – ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is – a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével. Az 1959. évi IV. törvény 205/B.§ (1) bekezdésében foglalt követelmények teljesülésével a perbeli szerződés részévé vált általános szerződési feltételek 7. pontjában foglalt képletek alapján pedig egyértelműen kiszámítható volt a kölcsön feltüntetett forintösszegének megfelelő deviza összeg.
- [12] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az 1959. évi IV. törvény szerződéskötéskor hatályos szövege nem tartalmazott olyan rendelkezést, mely szerint az általános szerződési feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető, ugyanakkor a 2/2014. számú Polgári jogegységi határozat szerint a 93/13/EGK irányelv rendelkezéseire és az azzal összhangban történő értelmezés alapelveire tekintettel ez mégis vizsgálendő.
- [13] Rámutatott, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések esetén a felek között információs egyensúlyhiány áll fenn. Ezt ellensúlyozandó az 1996. évi CXII. törvény 203.§-a speciális többlet tájékoztatási kötelezettséget írt elő a pénzügyi intézmények számára, aminek ki kellett terjednie az árfolyam változásának lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre. A tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. Kifejtette, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó, a főszolgáltatás körébe tartozó rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha annak tartalma az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető.
- [14] A fenti rendelkezésekből ugyanakkor az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem következik, hogy külön kockázatteltérítést tartalmazó nyilatkozat hiányában a kölcsönszerződés érvénytelen lenne. Ez csupán azzal a következménnyel jár, hogy a fogyasztónak nyújtott tájékoztatás megtörténtét a szerződés rendelkezései, valamint szerződéskötés során írásban vagy szóban kapott tájékoztatás alapján kell vizsgálni. Mindezeket szem előtt tartva az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a perbeli kölcsönszerződés az árfolyamkockázat valós tartalmáról nem tartalmazott kielégítő, világos és érthető tájékoztatást. A kölcsönszerződés egyedi része ugyanis a kockázatra vonatkozó konkrét közlés nélkül közli, hogy a törlesztőrészlet alakulása ki van téve a svájci frank árfolyam és a svájci frank kamatláb változásának, az általános szerződési feltételek 7. pontja pedig csupán azokat a matematikai képleteket tartalmazza, amelyekből az árfolyam futamidő alatti változásának a felperes fizetési kötelezettségére gyakorolt hatása levezethető. Ebből következően az alperes érdekkörébe tartozott annak bizonyítása, hogy a finanszírozási ajánlatot és a deviza alapú kölcsönök veszélyeit taglaló tájékoztatást a felperes részére átadta, annak megismerését a felperes számára lehetővé tette. Ebben a körben az elsőfokú bíróság a felperes személyes előadásának tulajdonított jelentőséget, amely szerint a finanszírozási ajánlatot – amelyet maga csatolt a keresetlevélhez – a szerződéskötést megelőzően részére

átadták, annak tartalmát megismerte. Saját előadása szerint az okiratokat elolvasta, így tisztában kellett lennie azzal, hogy az árfolyamváltozás okán a szerződésnek kockázata van és annak viselése őt terheli. Emellett a felperes személyes előadása szerint szóban is tájékoztatást kapott arról, hogy a fizetendő részlet a forint hitelnél rosszabb lehet. Az pedig, hogy a felperes az alperes képviselőjében eljáró kereskedő nyilatkozata alapján arra a következtetésre jutott, hogy az árfolyamváltozás csak 1-2%-os mértékű lehet, ugyancsak nem jelenti a tájékoztatás hiányosságát, mert az alperesnek az árfolyamváltozás mértékére, valószínűségére, gyakoriságára vonatkozó tájékoztatási kötelezettsége nem volt.

- [15] Az elsőfokú bíróság megítélése szerint egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára érhetőnek és világosnak kellett lennie, hogy a szerződés vonatkozásában valós árfolyamkockázattal kell számolni, és hogy a törlesztőrészlet különbözet – melynek részét képezte az árfolyamkülönbözet is – megfizetésének kötelezettsége korlátlan mértékben őt terheli. Az elsőfokú bíróság következtetése szerint így a felperes a szükséges tájékoztatást megkapta, a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozással kapcsolatos, továbbá annak kockázatát teljes mértékben a felperesre hárító rendelkezései nem tisztességtelenek, ezért nem érvénytelenek.
- [16] Alaptalannak találta a felperes törzskönyv kiadása iránti kereseti kérelmét is. Az ÁSZF 4. pontja értelmében az alperes a vételi jog fennállásától függetlenül a kölcsönszerződésből eredő valamennyi tartozás maradéktalan kiegyenlítéséig jogosult a gépjármű törzskönyvét birtokolni. A kölcsönszerződésből eredő tartozás teljes kiegyenlítésére nem került sor, így az alperes jelenleg is jogosan tartja a törzskönyvet birtokában.
- [17] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett, amelyben annak megváltoztatását és közbenső ítélettel a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását, az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazása és az elszámolás tekintetében az elsőfokú bíróságnak a tárgyalás folytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [18] Hangsúlyozta, hogy a perbeli kölcsönszerződés az árfolyamkockázatról nem tartalmaz világos és érthető tájékoztatást, mind egyedi részéből, mind az általános szerződési feltételekből hiányzik az árfolyamkockázatra való egyértelmű figyelemfelhívás. A tájékoztatás csak akkor tekinthető megfelelőnek, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet, ezáltal nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, emellett az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. Az ajánlat megnevezésű okirat ezeknek a kritériumoknak nem felel meg, mert csak annyit közöl, hogy az árfolyam jelentősen megváltozhat, de nem tartalmazza, hogy a kedvezőtlen árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az az adóst terhelő pénzügyi kötelezettséget jelentős mértékben megnövelheti, így az adós vállalása gazdasági következményeit nem tudta felmérni. Az alperes által nyújtott tájékoztatás félrevezető és hiányos volt, amely az árfolyamkockázatra vonatkozó feltételek tisztességtelenségét és a kölcsönszerződés érvénytelenségét eredményezi.
- [19] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint a finanszírozási ajánlatban – amelynek átvételét a felperes elismerte, azt keresetleleveléhez maga csatolta – az árfolyamkockázatról és annak viseléséről megfelelő tájékoztatást nyújtott, abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet, az árfolyamváltozás lehetősége valós és nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent. Az ajánlat visszautalt a gépjárműfinanszírozási tájékoztatóra, amelyben ugyancsak figyelmeztette ügyfeleit a jelentős árfolyamváltozás lehetőségére. A kölcsönszerződés tartalmazza az árfolyamkockázat leglényegesebb elemeit, az általános szerződési feltételek pedig az ezzel kapcsolatos kérdéseket részletezi.
- [20] A fellebbezés nem alapos.

- [21] A felperes az elsőfokú ítéletet a szerződés létre nem jöttének megállapítása és a törzskönyv kiadása iránti kereseteket elutasító részében nem támadta fellebbezéssel, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés tisztességtelensége miatti érvénytelenségre alapított keresetet elutasító részében bírálhatta felül.
- [22] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a másodfokú bíróság az ítéleti döntéssel és annak jogi indokaival is egyetért, azok megismétlése nélkül a fellebbezésében foglaltakra tekintettel a következőket emeli ki:
- [23] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a 2/2014. Polgári jogegységi határozat és a 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdése alapján az 1959. évi IV. törvény 209.§ (4) bekezdésének 2009. május 22. napjától hatályos módosítását megelőzően kötött szerződések esetén is vizsgálható a főszolgáltatást megállapító szerződési feltétel tisztességtelensége, feltéve, hogy az nem világos vagy nem érthető. Az elsőfokú bíróság ennek során helyesen hivatkozott a Kúria 2/2014. és 6/2013. számú Polgári jogegységi határozataiban, továbbá az Európai Unió Bíróságának ítéleteiben foglalt jogelvekre, és ezek alapján helytállóan értékelte a szerződés megkötésekor, illetve azt megelőzően keletkezett, a felperes számára rendelkezésre álló információkat is.
- [24] A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a tájékoztatási kötelezettség teljesítését minden ügyben egyedileg kell értékelni. A perbeli esetben nagy jelentősége volt annak, hogy a felperes – személyes előadása szerint – a 2005. július 20. napján kelt „Tavaszi Akció” megnevezésű CHF alapú kölcsönajánlatot az abban foglalt árfolyamkockázatra vonatkozó figyelmeztetéssel együtt a szerződéskötést megelőzően megismerte. Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy a felperes már önmagában az ajánlat kiemelt szedésű, figyelemfelhívásra alkalmas módon szerkesztett külön rendelkezésében teljesskörű tájékoztatást kapott nemcsak arról, hogy fizetési kötelezettsége, a törlesztő részletek összege a deviza árfolyamváltozás hatására változhat, hanem arról is, hogy ez a fizetési terheit előre nem látható mértékben jelentősen megnövelheti. Márpedig ez az a lényeges gazdasági következmény, amellyel a felperesnek a deviza alapú kölcsönszerződés megkötése előtt mindenképpen tisztában kellett lennie. Az okiratban semmi nem utalt arra, hogy a felperes fizetési kötelezettsége bármilyen módon korlátozott lenne, a nyilatkozatban pedig az alperesnek azt kifejezetten nem kellett rögzítenie, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa (EUB C-227/18. ítélet). Az árfolyamváltozás mértékére, irányára vonatkozó tájékoztatási kötelezettsége pedig ugyancsak nem volt az alperesnek (6/2013. Polgári jogegységi határozat 3. pont.) Azt ugyanakkor egyértelműen tartalmazta az ajánlat, hogy a fogyasztó számára kockázatot (veszélyt) jelentő árfolyamváltozás a futamidő alatt is bekövetkezhet. Ettől függetlenül is nyilvánvaló, hogy az alperes mint professzionális pénzügyi szereplő által kiadott, a fentebb részletezett tartalmú tájékoztatás alapján az ott feltüntetett kockázatok realitása, azok futamidő alatti bekövetkezésének lehetősége tekintetében a felperesben kétség nem merülhetett fel.
- [25] Az üzletszabályzat árfolyamváltozás kiszámításának képletét is tartalmazó 7. pontja önmagában valóban nem feltétlenül informatív egy átlagos fogyasztó számára, azonban a külön okiratba foglalt, fenti tájékoztatás tartalmát a szükséges keretben kiegészíti, a fogyasztó számára további, azt részletező információkat nyújt. A felperes fellebbezésében ismertetett kritériumoknak tehát az alperes által a felperes részére a szerződéskötést megelőzően, illetve annak során átadott okiratok, különösen az ajánlat kiemelt szedésű, figyelemfelhívásra alkalmas rendelkezése mindenben megfelelt, következtetést nem igénylő módon, egyértelműen adott tájékoztatást az árfolyamkockázat mibenlétéről, korlátlanságáról és gazdasági következményeiről. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételek nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a tényleges tartalom vonatkozásában is érthetőek voltak,

azokból a felperes mint általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó felismerhette, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, és értékelhette ennek a pénzügyi kötelezettségére gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is (EUB C-51/17. számú ítélet). A megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozattal szemben a felperes nem tudta bizonyítani, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, vagy az bizonyos mértékig korlátozott, miután az ügyletkötés során eljárta Tanú2 tanúkenti kihallgatására egészségi állapota miatt nem kerülhetett sor, a felperes erre irányuló irányú bizonyítási indítványát ennek ismeretben nem tartotta fenn.

- [26] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése és 254.§ (3) bekezdése alapján, annak helytálló indokaira is utalva, helybenhagyta.
- [27] A sikertelenül fellebbező felperes az 1952. évi III. törvény 78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes részéről felmerült másodfokú perköltséget, amely a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja (5) és (6) bekezdése alapján megállapított, a fellebbezési eljárásban szükségessé vált képviseleti tevékenységgel arányban álló ügyvédi munkadíjat foglalja magában. A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a felperes teljes személyes költségmentessége folytán a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.
- [28] A másodfokú bíróság a fellebbezést az 1952. évi III. törvény 256/A.§ (1) bekezdés f) pontja és (3) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Pécs, 2021. március 12.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró